

Muxtar BABAYEV: "Qlobal hədəflər çərçivəsində dağ ekosistemləri üçün uyğunlaşma göstəricilərinin razılaşdırılması üzərində işləyirik"

"COP prosesi çərçivəsində dağ ekosistemləri gündəmdə getdikcə daha çox ön plana çıxır. Dubayda keçirilən COP28-də təqdim edilən Qlobal İcmalda biz dağ mühitlərinin qorunması və bərpası üçün hərtərəfli və çoxsahəli həll yollarının müəyyən edilməsinə çağırırdıq. Keçən ilin iyun ayında Bonn İqlim Konfransında dağlar və iqlim dəyişikliyi ilə bağlı ekspert dialoqu keçirdik. Biz Qlobal Adaptasiya Məqsədi çərçivəsində dağ ekosistemləri üçün uyğunlaşma göstəricilərini razılaşdırmaq üzərində işləyirik".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu Nepalın paytaxtı Katmanduda keçirilən "Saqarmatha Sambaad" beynəlxalq iqlim sammitində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin iqlim məsələləri üzrə nümayəndəsi, BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29) rəhbəri Muxtar Babayev deyib.

O, dünyanın bir çox yerində insanların dağ icmalarını tez-tez uzaq və təcrid olunmuş kimi təsəvvür etdiyini qeyd edərək bildirib ki, onların əksəriyyəti bu ucqar yerlərə təsir edən problemlərin bütün bəşəriyyətə necə təsir etdiyini görmür. M.Babayev əlavə edib: "Ancaq iqlim böhranı ilə bağlı anlayışımız artır. İndi bütün insanların bir-birinə necə bağlı olduğunu görürük. Biz kollektiv fəaliyyətə ehtiyac olduğunu başa düşürük. And dağlarından tutmuş Alp dağlarına qədər iki milyard insan gündəlik ehtiyacları üçün dağ buzlaqlarının suyundan asılıdır. Buzlaqların və buz təbəqələrinin əriməsi dəniz səviyyəsinin həyəcanverici sürətlə artmasına səbəb olur. Bu, Cənubi Afrikanın cənub-şərqindəki Afrika sahillərində yaşayan dünya əhalisinin 10 faizi üçün riskdir. Sakit okean və Karib hövzəsində kiçik ada dövlətlərinin mövcudluğunu təhdid edir. Dağ ekologiyasındakı pozuntuların ciddi sosial, hətta geosiyasi nəticələri var.

Katmanduda biz iqlim dəyişikliyinə su infrastrukturuna göstərdiyi təzyiqləri görürük. Əbədi buzlaqlar əridikcə ucqar icmalarda yollara və binalara ziyan dəyməsinin şahidi oluruq. Himalay dağlarının ətrafındakı əyalətlərdə isə biz iqlim dəyişikliyinə kövrək güc balansını necə poza biləcəyini görürük. Əriyən buzlaqlar həm də təhlükəli müsbət əks əlaqə yaradır. Buz əridikcə, daha az işıq əks olunur, buna görə də daha çox istilik udulur və daha çox buzlaq yox olur. Hər kəsin bu problemin aktuallığını dərk etməsinə və onun həlli üçün birgə çalışmasına ehtiyacımız var. Mümkün olan yerlərdə bu dəyişikliklərin qarşısını almaq və lazım gəldikdə onlara uyğunlaşmalıyıq. Azərbaycanda və Qafqazda biz bu problemləri yaxşı bilirik. Cəmi 7 il ərzində biz buzlaqların təxminən 20 faizini itirmişik. 2050-ci ilə qədər onlar tamamilə yox ola bilər. Çaylarımızın səviyyəsi artıq aşağı düşür. Bizdə insanlar və kənd təsərrüfatı üçün su azdır. Bu, insanların sağlamlığı və iqtisadi inkişafı üçün real təhlükədir. Eyni zamanda son onilliklərdə əldə etdiyimiz tərəqqiyə xələl gətirə bilər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi və dəstəyi ilə biz COP29 üçün dünyanı Bakıya gətirmək məsuliyyətini öz üzərimizə götürdük. Çünki dövlət başçısı başa düşür ki, bizim mənəvi borcumuz və fəaliyyət göstərməkdə açıq-aydın marağımız var. O bilir ki, qlobal problemləri həll etmək üçün qlobal fəaliyyət lazımdır. Çoxtərəfli sistem həmişə mükəmməl deyil. Amma bunun çox faydası oldu. Bu həm də tərəqqiyə nail olmaq üçün lazımdır.

Azərbaycan regionumuzda COP iqlim konfransını qəbul edən ilk ölkədir. Biz həm də konfransa evsahibliyi edən azsaylı dağlıq ölkələrdən biri idik. Bilirdik ki, bu icmaları təmsil etmək və onların qlobal səhnədə üzləşdiyi problemləri işıqlandırmaq öhdəliyimiz var. Nəticə əldə etməli olduğumuzu da bilirdik. Biz ilk növbədə ambisiyamızı artırmaq istəyirdik. Beləliklə, 70-dən çox ölkəni Su və İqlim üzrə COP29 Bəyannaməsini dəstəkləməyə inandırdıq. Onlar tərəfdaşlıq və dialoqu təşviq etmək, elmi anlaşmanı gücləndirmək və su ilə bağlı iqlim siyasətini təkmilləşdirmək qərarına gəliblər.

Biz COP iqlim konfranslarında ardıcıl həyata keçirmək və regional əməkdaşlıqda davamlılığını təmin etmək üçün iqlim fəaliyyətində su üzrə Bakı dialoquna başladırıq.

Bu dialoq digər nəticələrlə yanaşı, erkən xəbərdarlıq sistemləri, iqlimə davamlı infrastruktur və təbiətə əsaslanan həllərin genişləndirilməsi üzrə təsirli həll yolları hazırlayacaq. Biz hər kəsi bəyannaməyə və bu dialoqa qoşulmağa dəvət edirik. Biz bu ilin iyununda Beləndə COP30 çərçivəsində dialoq platformasının ilk iclasından əvvəl Bonnda ilkin müzakirələr təşkil edəcəyik", - deyərək Prezidentin nümayəndəsi sözlərini yekunlaşdırıb.

Qeyd edək ki, M.Babayevin rəhbərlik etdiyi Azərbaycan nümayəndə heyəti mayın 16-dan 18-dək Nepalda "İqlim dəyişikliyi, dağlar və bəşəriyyətin gələcəyi" mövzusunda keçirilən birinci "Saqarmatha Sambaad" sammitində təmsil olunur. Tədbir ölkənin davamlı inkişaf və iqlim dəyişikliyinə təsirləri ilə mübarizə üzrə çoxtərəfli dialoqun gücləndirilməsinə sadiqliyini nümayiş etdirmək məqsədi daşıyır.

Səfər çərçivəsində M.Babayev Nepal Prezidenti Ram Çandra Paudel, Baş nazir Şarma Oli, xarici işlər naziri Arzu Rana Deyba, meşələr və ətraf mühit naziri Ayn Bahadur Şahi ilə görüşlər keçirəcək.